

Κυρίως εἰπεῖν δύο εἰσήγησιν νόμιμοι λόγοι, ἐφ' αἷς στηρίζει τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐπὶ φευδεῖ διαμαρτυρίᾳ διωκομένου Φιλωνίδου, καὶ δι, χρᾷ καὶ τὴν τοῦ θετοῦ υἱοῦ. οὗτος ποιήσεως διὰ τῆς δίκης φευδομαρτυρίων σκοπεῖται γένεται τοῦ χρύσωσις· α') διτοῦ γένεται προστικόντως τε καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἐγένετο (§§ 2, 13), τηρηθεισῶν ἀπαστὸν τῶν νομίμων δικτυπώσεων διὰ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐγγραφῆς τοῦ θετοῦ υἱοῦ εἰς τε τοὺς φράτερας, τοὺς δημότας καὶ τοὺς ὄργεινας (§§ 14, 16, 45), διτοῦ δὲ γένεται ποίησις οὕτως ὅντως ἐγένετο οἵ τε φροντιστές καὶ οἱ δημόται καὶ οἱ δογεῶντες μεμαρτυρήκασι, καὶ κατ' ἀκολουθίαν οἱ αντίδικοι, πρός γε τὴν ποίησιν αὐτῆν, λόγον οὐδ' ἀντινοῦν θύμνατεν ἀντειπεῖν (§ 17) β') διτοῦ οὗτος τῆς διότητος αὐτοῦ ταύτης ως υἱοῦ ποιητοῦ τοῦ Μενεκλέους οὐκ ἀπὸ ἐνὸς γης δύσις, οὐλακά, ἀπὸ τριῶν καὶ εἴκοσιν ἑτῶν, (§§ 15, 45) δημοσίᾳ τε καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀπολαύει, διτοῦ δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ, τοσούτῳ δὲντι, οὐ μόνον οὐδὲν ἐκεῖτος μετέγνω τῶν πεπραγμένων ἔσαιτῷ (§ 15) οὐλακά οὐδεὶς σύδεποτε ἡμφεσθήτησεν αὐτῷ τὴν διότητα ταύτην, οὐδὲ αὐτὸς δὲ διώχων τούγαντίον μάλιστα οὗτος, ζῶντος ἐκείνου, καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτήν, διοὺς τῷ θετῷ υἱῷ καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ ὅρκους φιλίας ἐπὶ τῇ διαλύσει διαφορᾶς περὶ μέρους τινὸς ἀμφισθήτουμένου γωρίου (§§ 32 ἐπ. 38 ἐπ.). Ἐν ἄλλοις λόγοις, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς νομίμου αὐτοῦ διότητος ως υἱοῦ ποιητοῦ, πλὴν τῶν ἄλλων νομίμων ἀποδεῖξεν, ὃς ως εἴρηται παρέσχετο, ἐπικαλεῖται καὶ τὴν παρὰ γάλλοις λεγομένην possession d' état (1).

Θάνοντα δὲ πέπλασται ψητορεικῇ τέχνῃ; Τοσοῦτον δυσμενῶς; Καὶ χρίνει τὸν Ἰσαίον καθόλου δὲ Διονύσιος, ωτε οὐκ ἀδίκως ίσως; Θάξ ἐδύνατο τις νὰ εἶπῃ περὶ αὐτοῦ δὲ τι περὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ Καικιλίου λέγει ὁ οὐ πολὺ ἀμφοτέρων ἴτούτων μεταγενέστερος, εἰ μὴ σύγχρονος, ἀγνωστος συγγραφεὺς τοῦ Περὶ "Ὕψους Κεφ. 32 § 8: φιλῶν γὰρ τὸν Λυσίαν ως οὐδὲν αὐτὸς αὐτόν, δρως μάλλον μαστὶ τῷ παντὶ Πλάτωνα ἢ Λυσίαν φιλεῖ. Ἐπ. ἡμέτερα Ἐρμην. καὶ Διορθ. εἰς τὸ περὶ "Ὕψους τοῦ Διονυσίου κλ. ἐ. Ἀθηνᾶς τύμ. ΛΒ'.

(1) Οἰκοθεν νοεῖ ἔκαστος; διτοῦ ὁ τρόπος οὗτος; ἀποδεῖξεν; ἐφ' ὃν διάθεμάτων σήμερον ἀπαιτεῖται ἡ αύταξις ληξιαρχ. πράξεως, εἰνε τῶν ἀρχαικωτάτων καὶ ἀπλουστάτων, προσθῶμεν δὲ καὶ ἀσφαλεστάτων. Διότοις καὶ νῦν ἔτι, ἐν Ἑλλείψει ληξιαρχ. πράξεων, γένεσις αὔταις κατεστράφυσαν γένεται παρέχουσιν τελείαν πίστιν, καὶ ἀνάγκην προσφεύγομεν εἰς αὐτόν, ἡμεῖς μὲν πάνυ συνήθως, οἱ δὲ γάλλοι καθ' ὥρισμάν της περιστάσεις, οἷον λ. χ. τὴν τοῦ ἀρχ., 320. Ἀστ. καθ. πρὸς ἀπόδειξιν τῆς νομίμου αύτητος, τῶν ἀποδεικτέων συντόμως ἐκφραζομένων διὰ τῶν νομικῶν ἔργων

Καὶ τὸν ὅλην τοντὸν περὶ τῆς δέκτης χύτης.

‘Ως ἐκ τοῦ ὅλου λόγου συγάγεται δὲ θετὸς υέδες εὐθὺς τοῖς ἐποιήθη ἀγέλαθε τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τοῦ Μενεκλέους, ἔκεινος δὲ τελευτίσαντος κατέλαθε πᾶσαν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ καὶ ταῦτα χύτοδικαίως, κατὰ τὸν νόμον, ἀνεύ παρεμβάσεως τῆς Ἀρχῆς, ἃτε δὴ ἔργῳ καὶ οὐ διαθήκῃ εἰσποιηθείς. Οὐ τοῦ Μενεκλέους ἀδελφὸς ἵνα ἐκβάλῃ τοῦ οἴκου (§ 33) τὸν ποιητὸν υἱόν, οὐ τὴν υἱοθεσίαν ἄλλως ἐνόμιζε παράνομον, δι’ αἰτήσεως πρὸς τὸν Ἀρχοντα (1), ἐπίσης λήξεως (2) καλουμένης, ἐξηγήσατο ώς ἐγγυτάτῳ γένει προσήκων τὴν εἰς αὐτὸν ἐπιδικαιοίαν τοῦ Μενεκλέους κλήρου, χαρακτηρίζων χύτον ὡς ἐπίδικον.. ἐλλείψει νομίμου κατιόντος. Κατ’ ἀνάγκην τότε οὐθετὸς υέδες, πρὸς περιφρούρησιν τῶν ἑαυτοῦ κληρονομικῶν δικαιωμάτων. Ἱναὶ δὲ διακωλύσῃ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιδικαιοίας, ὑπέβαλε διαμαρτυρίαν, μάρτυρι χρώμενος τῷ πεύθερῷ αὐτοῦ Φιλωγῆνη μαρτυροῦντι δτὶ ἐ Μενεκλέους κλήρος οὐκ ἔστιν ἐπίδικος, ἔκεινος καταλιπόντος υἱόν. προστηκόντως τε καὶ κατὰ τοὺς νόμους ποιηθέντος (3).

Κατὰ τὴν διαμαρτυρίας ταύτης εἰσήχθη ἡ δίκη ψευδομαρτυ-

νομον, tractatus fama. ‘Ορ. Aubry & Rau, Dr Civ. Fran^c. τόμ. 6. σ. 11 εἰ. (1) Ἰσαίος ἐν τῷ παρόντι λόγῳ κατ’ ἐπικευρίαν, ὡς εἰπεῖν, ἐπικαλεῖται τὴν ἀπόλαυσιν τῆς τοῦ θετοῦ υἱοῦ ἰδιότητος, πρὸς ἀπόδειξιν δὲ οὐ μόνον ἐκείνη, νομίμως ὑπό τοῦ Μενεκλέους, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πάντων καθόλου τῶν πολιτῶν καὶ ὑπὸ τοῦ δῆμου καὶ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἀντιδίκου θείου ἀνεγνωρισθη πάντοτε ώς ποιητὸς ἔκεινος υἱός, οὗ τὸ μὲν ὄνομα ἔφερεν –ἐν τοῖς δημοσίοις καταλόγοις καὶ πίναξι, τὴν δὲ προστασίαν καὶ ἀγάπην ἔσχε μέχρι τέλους, θεωρούμενος ὑπὸ αὐτοῦ ως υἱός, καὶ ταῦτα ἐπὶ γρόνον μακρόν. Δῆλα δὴ πλείω ἡ δσα ἐνδεικτικῶς ἀπαιτεῖται ἐν Διοθρ. 321 ὁ γαλλ. ἀστ. κῶδιξ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς possession d’ état ἐν τῇ περιπτώσει νορίμου υἱότητος.

(1) Ἀριστ. Αθην. Πολ. Κεφ. 56. 6.—Δημοσθ. π. Στεφ. Β' § 22. πρ. Μακάρ. § 16.—Ισ. π. ε. Φιλοκτ. κλ. § 12. Συμφωνοῦμεν τῷ Beauchet (αὐτόθ. τόμ. Γ' σ. 602, τόμ. Α' σ. 443) διδάσκοντι δτὶ ἀπητεῖτο ἐγγραφος αἴτησις πρὸς τὸν Ἀρχοντα. Το. π. τ. Πύρρ. κλ. § 30. Νικοστρ. κλ. § 2.

(2) Ισ. π. τ. Δικαιογ. κλ. § 17.—Πολυδεύχ. Η' 29.—Ἀρποχρ. λ. λῆξις.

(3) Δαξεζόμεν δὲ κατὰ τὸν νόμον ἡ διαμαρτυρία ἔδει νὰ ἡ πλήρης, νὰ δοιέται δῆλον δτὶ ἐν αὐτῇ οὐ μόνον δτὶ δ τοῦ δεῖνος κλήρος οὐκ ἔστιν ἐπίδικος, ὅντος τῆς τελευτήσαντι υἱοῦ, ως συντόμως λέγεται ἐν τῇ § 2, ἀλλὰ προσέτι νὰ προσδιορίζεται δτὶ ὁ υἱός οὗτος, εἴτε γόνω γεγονώς εἴτε ποιητός, ἀγεννήθη ἡ ἐποιήθη κατὰ τοὺς νόμους. Τὸν πλήρη τύκον βλέπομεν παρὰ Δημοσθ. π. Δεωγάρ. § 46.

οίων (1), τέποις μὲν κατὰ τοῦ μάρτυρος, πρόγραμματι δὲ κατὰ τοῦ ἀξιούντος διαιποιήθη νομίμως καὶ προσηκόντως.

Κατ' ἀκρίβειαν ἄρα δύο εἰσὶ τὰ ὑποβαλλόμενα τῷ Δικαστηρίῳ πρὸς ἐπίλυσιν ζητήματα: 1) ὑπάρχει ὅντος ποίησις υἱοῦ; 2) ἡ ποίησις αὗτη εἶναι νόμιμος καὶ ἀνέγκλητος κατὰ τὸν Σόλωνος νόμον;

Ἡ λύσις τοῦ πρώτου ζητήματος ἐλαχίστην, μᾶλλον δὲ οὐδεμίαν ἐμφαγίζει δύσκολίαν τοσούτων μαρτύρων μάρτυρούντων ὅτι ὁ λέγων ὅντως ἐποιήθη ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους, εἰ δὲ περὶ τούτου μόνου τὴν ἡ διαμαρτυρία βεβαίως ἡ κατὰ τοῦ Φιλωνίδου δίκη περὶ ψευδοῦς μαρτυρίας ἔδει ν̄ ἀπορριφθῆ. "Οσου δημος ἀφορᾷ εἰς τὸ δεύτερον

(1) Δέγομεν δ. ψευδομαρτυρίων ἀντὶ δ. ψευδομαρτυριῶν, διδασκόμενοι ὑπὸ τοῦ Κορνήτου (Var. Lect. ἔκδ. β' σ. 623) ἀποστινομένου: Analogia et usus ψευδομαρτύριON et ψευδομαρτύριA verum esse docent, scribae ψευδομαρτυρίαι Graecum esse opinantur, quae forma cum analogia pugnans plane barbara est . . . Unus Platonis locus nescio quo pacto intactus et integer evasit in Theaet. p. 148 B. ὥστε μοι δοκεῖ δ. Θεόδωρος οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυρίοις ἔσεσθαι, ad quam πορνηαν caeteri omnes loci tandem aliquando corrigitur. Ἐπίστις ὁ Βλάστος ἐν ἔκδ. Ὑπερειδ. χ. Φιλιππίδ. § 12 τῷ αὐτῷ πλατων. χωρίῳ στοιχῶν ἔξεδωκε: τοῖς τῶν ψευδομαρτυρίων. Τὴν γνώμην δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων τούτων ἀνδρῶν λαμπρῶς ἐπεκύρωσε τὸ ἐν Ἀριστ. Αθην. Πολ. καθ. 59. 6 περὶ τῶν θεομοθετῶν ἀναγινωσκόμενον, διτὶ οὔτε εἰσάγουσι καὶ τὰ ψευδομαρτύρια (τὰ) ἐξ Ἀρείου Πάγου, ἀντὶ οὐδὲ μὲν ἀοιδιμος διδάσκαλος ἡμῶν Κόντος (ἐν Αθην. τόμ. Δ' σ. 172) τῷ Πολυδεύκ. Η'. 83 ἀκολουθῶν. ἀνέγνω: καὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυρίΩΝ (τῶν) ἐξ Ἀρείου Πάγου, δὲ Βλάστος; (ἐν ἔκδ. Δ'): καὶ τὰς ψευδομαρτυρίων (τῶν) ἐξ Ἀρείου Πάγου.

Παρὰ τῷ Ἰσαίῳ, κατὰ τὰ Χ/φα, ἐν τῷ π. τ. Πύρρ. κλήρῳ. § 4 κείται: τὴν τῶν ψευδομαρτυρῶν δίκην εἴλομεν, ἐν δὲ τῷ 5. Εὐφιλήτ. § 5: πῶς ἀν τις ὑμῶν καταγνοίη ψευδομαρτυρίαν Δημαράτου τουτού κτέ. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τῶν γωρίων τούτων πάντες οἱ ἔκδόται ἀντί: ψευδομαρτύρων ἔξεδοσαν, ἀκολούθως τῷ Reiske, ψευδομαρτυριῶν (ώς ἀλλας ἐν τοῖς αὐτοῖς Χ/φοις πανταχοῦ ἀναγινώσκεται: π. τ. Πύρρ. κλήρῳ. §§ 24, 54. Νικοστράτ. κλ. § 17. Δικαιογ. κλ. §§ 12. 15, 17, 19. Αγν. κλ. §§ 45, 65) πλὴν τοῦ Wyse ἔκδόντος: ψευδομαρτυρίων. Ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἀντί: ψευδομαρτυρίαν, δὲ περιφανῶς ἐφαλμένον, πρῶτος ὁ Schömann (αὐτόθ. σ. 483) γράπε: ψευδομαρτυριῶν, τούτω δὲ πάντες οἱ ἔκδόται ἡκολούθησαν, πλὴν αὖθις τοῦ Wyse ἔκδόντος: ψευδομαρτυρίων. Καθ' ἡμᾶς ἐν τῷ δευτέρῳ τούτῳ γωρίᾳ, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν Δημοσθ. πρ. Σπουδ. § 16: κινδυνεύειν τὴν ψευδομαρτυρίαν, ὀρθότερον ἵσως δυνάμεθα ν̄ ἀναγνῶμεν: καταγνοίη ψευδομαρτυρίΟΥ καὶ: κινδ. τὴν ψευδομαρτυρίΟΥ. Μαρτυρεῖ δὲ ὑπὲρ τῆς καθ' εἰκόνα ἀριθμὸν ἐκφορᾶς δ Πολυδεύκης Η'. 31: Κρατῖνος δὲ καὶ ψευδομαρτύριον εἶθηκε. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν Πολυδεύκη Η'. 37 καὶ ὁ Λυσίας ἐπέκου δίκη κακοτεχνίου ἀντὶ δ. κακοτεχνῶν.

ζήτημα, πλεισται καὶ εὐλογοὶ ἀμφιεολίαι καὶ ὑποψίαι ἐδύναντο νὰ ἐγερθῶσι, διὸ καὶ περὶ τοῦτο μάλιστα διεξάγεται ὁ ἀγών. Περὶ τῶν ἄκατέρωθεν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀντιδίκων διελάθομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν διὸ μάκρων ἴκανῶς, τοῦτο δὲ μόνον λέγομεν ὅτι, καὶ σήμερον ἔτι, εἰ προυστάλετο τὸ χύτος ζῆτημα τοῖς ἡμετέροις δικαστηρίοις, γῆκοντο δὲ καὶ πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ Ἰσαίου, ὑπερασπίζοντος τὴν ποίησιν τοῦ Θετοῦ οὐδοῦ κατὰ τὸν περὶ παρανοίας ἡ ἐπιβολὴς τῆς γυναικὸς ἰσχυρίσεων τοῦ διώκοντος καὶ τὸν σὺν αὐτῷ, πολὺ πιθανῶς οὐκέπερ περίπτωτο κάτιαι καὶ δὴ ἄρα καὶ ἡ κατὰ τοῦ Φιλωνίδου δ. ψευδομαρτυρίων. Τούγαντίον, περὶ τῆς γνώμης τῶν Ἀθηναίων δικαστῶν, οὐδὲν δυνάμεθα γὰρ προεικάσωμεν. Εἰδει μάλιστα πρόκειται περὶ ζητήματος κλήρου καὶ δὴ εἰδικότερογ περὶ τῆς ἐκ τοῦ σοκανείου νόμου πολυθρυλήτου ἐνστάσεως: ἐὰν μὴ μανιῶν... ή γυραικὶ πιθόμενος κτέ. Οἱ δικασταὶ κύριοι τῆς κρίσεως δύντες, γῆκοντα διάποδο τοῦ νόμου δεσμευόμενοι, ἔκαστος ἐκάστοτε ἀπεφαίγοντο κατὰ τὰς ἴσλας κύτιπαθείας ἡ συμπαθείας (1).

(1) Ἀριστ. Ἀθην. Πολ. κεφ. 9. Ι. Δοκεῖ δὲ τῆς Σόλωνος πολιτείας τοῖς ταῦται τὰ δημοτικάτατα... τρίτον δέ, Κφ, μάλιστά φασιν. Ισχυκέναι τὸ πλῆθος, ἡ εἰς τὸ δικαστήριον ἔφεσις· κύριος γὰρ ὃν δ δῆμος τῆς ψήφου κύριος γέγενται τῆς πολιτείας. "Ἐπι δὲ καὶ διὰ τὸ μὴ γεγράφθαι τοὺς νόμους ἀπλῶς μηδὲ σαφῶς, ἀλλ ὥσπερ οὐ περὶ τῶν κλήρων καὶ ἐπικλήρων, ἀνάγκη πολλὰς ἀμφισβητήσεις γιγνοσθαι... Οἶονται μὲν οὖν τινες ἐτίηδες ἀσαφεῖς αὐτὸν ποιῆσαι τοὺς νόμους, ὅπως γί τῆς κρίσεως μὲν δῆμος κύριος. Οὐ μὴν εἰκός, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καθόλου περιλαβεῖν τὸ βέλτιστον, οὐ γὰρ δίκαιον ἐκ τῶν νῦν γιγνομένων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀλλης πολιτείας θεωρεῖν τὴν ἐκείνου βούλησιν. Ὁρθοτάτη ἡ γνώμη τοῦ σορωτάτου ἀπόκτητων Ἐλλήνων περὶ τῆς προσούσης μεγίστης δυτικολίχες εἰς τὸ περιλαβεῖν καθόλου ἐν τοῖς νόμοις τὸ βέλτιστον, διδακτικωτάτη δὲ καὶ ἡ παρατήρησις αὐτοῦ ὅτι οὐ δίκαιον ἐκ τῶν νῦν γιγνομένων ἐν τοῖς δικαστηρίοις κρίνειν δτι τοικύτη διντες τὴν ἡ βούλησις τοῦ νομοθέτου. Ομολογουμένως ἔτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, ἡ τῶν ἡλιαστῶν κοίσις ἐξικολούθησεν οὔτε κοίσις οὐχὶ δικαστῶν, ἀλλὰ πολιτῶν, ἀπλῶς βραβευόντων καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια κατὰ τὰς ἴδιας αὐτῶν ἀντιλήφεις καὶ συμπαθείας. Θέτι τολμήσουμεν δὲ ν' ἀντιλέξωμεν καὶ ἀνδράτι φιλολογωτάτοις, τῷ τε Wilamowitz καὶ τῷ Sandys, ὅτι κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, τὸ τινὲς τοῦ γωρίου τούτου (οἶονται μὲν οὖντις) ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς τοὺς ὀπαδούς τῶν Τριάχοντα (ὑρ. ἀκατέρω κεφ. 35. 2), ἀλλὰ εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων, ὑπερέ φιλόσοφος, φρονίμως ποιῶν, δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ ἵνα μὴ φανῇ ἀποδοκιμάζων τῷ ποιητῷ φρόνημα, ξένος αὐτός, μέτοικος καὶ φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Προστίθεται δὲ κατωτέρω περὶ τῶν Τριάχοντα Κεφ. 35. 1: τὸ μὲν οὖν πρῶτον... παθεῖλον ἐξ Ἀρείου πάγου καὶ τῶν Σόλωνος θεσμῶν ὅσοι διαμφισβητήσεις είχον,

Καὶ νῦν ὑπολείπεται ἵνα διαλάβωμέν τινα περὶ τῆς δ. ἀπορρήσεως (§ 29).

Τὰ προκαλέσαντα τὴν ἔγερσιν τῆς δίκης ταύτης αἴτια, κατὰ τὰ σὺν τῷ λόγῳ ἐκτιθέμενα, ἔχουσιν ὡς ἔξῆς: 'Ο Μενεκλῆς, μετασχῶν (1) καὶ τὸ κέρδος δὲ οὐκ εἰς δικασταῖς κατέλυσαν... οἷον περὶ τοῦ δοῦναι τὰ ἁυτοῦ φῶ ἄντες ἐθέλῃ κέρδοιο ποιήσαντες καθάπαξ, τὰς δὲ προσούσας δυσκορίας «ἢν μὴ μανιῶν ἢ γηρῶν ἢ γυναικὶ πιθόμενος» ἀφεῖλον, δῆλος μὴ ἢ τοῖς ουκοφάνταις ἔφοδος. Ἐντεῦθεν ἀσα γίνεται φανερόν, ὅτι καὶ πρὸ τῆς καταστάσεως τῶν Τριάκοντα (105/3 π. Χ.) ἦτοι σχεδὸν αἰῶνα δλον πρὸ τῆς συντάξεως τῆς Ἀθην. Πολιτείας, ἡ αὐτὴ περίπου ἐπεκράτει: ἐν τοῖς δικαστηρίοις κατάστασις, κακὴ μὲν καθ' ἡμᾶς σήμερον, μὲν δύναμένος; ωὐτὸς ἐγχρινομέν τοιούτου εἶδους ἀπονομήν τῆς δικαιοσύνης, ἐκείνοις ὅμως εὐχόλως ἀνεκτή, διότι την μὲν αὐτῇ ἀναγκαῖον ἀπαύγασμα τοῦ πολιτειακοῦ βίου καὶ καθετῶτος αὐτῶν, τὰ δὲ δικαστήσια, εἰ καὶ εὐπαράγωγα, ἐνίστε δὲ καὶ ἴδιοτελῆ, ὅμως ἐγρηγόρευσθεν ὡς ἄγρυπνοι μὲν φρουροί τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν, πρόθυμοι δὲ ὕπερογοι τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ δῆμου.

(1) 'Η μετ. μετασχῶν, νομικῶς ἐξεταζομένη, δὲν είνει σαφῆς ἰκανῶς. Τὸν τερόπτῳ μετέσχε τῆς μισθώσεως τοῦ οίκου τῶν παιδῶν Νικίου μετ' ἄλλοιν, ὡς τυνταῖρος αὐτῶν, ἢ ἀπλῶς, ὥσπερ καὶ ἄλλοι, πρὸς ίδιον ἐκαστος συμφέρον; 'Ο Schömann (αὐτόθ. σ. 206) μεταφράζει² μᾶλλον ἢ ἀρμηνεύει τὸ χωρίον: μιθωτὴς ipse cīm aliis factus erat. 'Ομοίως δὲ Darestē ἐν τῇ μεταφράσει (τ. 23 καὶ 34): il avait pris à bail, avec d'autres. 'Ο δὲ Beauchet (αὐτόθ. τόμ. Β' σ. 243 ἐπ.) διδάσκει μὲν ὅτι plusieurs personnes peuvent se rendre conjointement locataires des biens d'un pupille, φέρει δὲ ὡς παράδειγμα τὸ παρόν: de même... on voit que celui-ci (Ménéclès) s'était associé à plusieurs de ses concitoyens pour la location des biens des fils mineurs de Nicias. et il est dit qu'il avait spécialement affermé les biens mobiliers δι' ὃν ὅμως εὐθὺς ἀμέσως ἐπάγει σχεδὸν εἰπεῖν ἀναπτέπει ταῦτα. Εἰδὲ λέγει: Il est difficile, d'ailleurs, de savoir comment l'on procédait en cas de pluralité de locataires, et de décider si on louait en bloc tout le patrimoine à un seul individu sauf celui-ci à partager avec d'autres le bénéfice de son contrat ou si au contraire, on procédait à plusieurs adjudications partielles et distinctes.

Καθ' ἡμᾶς, ἔχοντας μάλιστα ὑπὸ ὅφει τὴν ἐν τῷ ἀττ. δικαίῳ κρατοῦσαν ἐλευθερίαν ἐν ταῖς συμβάσεσιν, οὐ μόνον πᾶς πολίτης, ἀλλὰ καὶ ἑταῖρος καὶ δριλός ἀπλῶς πολιτῶν ἐδύνατο νὰ παραστῇ πρὸ τοῦ Ἀρχοντος καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν μίσθωσιν ὄρφαν. οίκου, ἀπὸ τοῦ Ἀρχοντος δὲ ἐξηρτάτο νὰ ὀρίζῃ ἐκάστοτε διὰ συμβολαίου τούς; δρους καὶ τὰς συμφωνίας, ἵδια δὲ τὰ τῆς ἀλληλεγγύου εὐθύνης τῆς ἑταίρειας ἢ τῶν συμμισθωτῶν ἀπέντατι τοῦ ὄρφανοῦ. 'Επειδὴ δὲ ἡ συνομολόγησις τῆς τε παθητικῆς καὶ ἐνεργητικῆς ἀλληλεγγύης ἦν συνηθεστάτη καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς 'Εκλάδος (Beauchet, αὐτόθ. τόμ. Δ. σ. 486 ἐπ.) οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ προστάτης τῶν ὄρφανῶν Ἀργυρων, πολλῶν ὄμοιο μισθουμένων τὸν ὄρφαν. οίκον, θὰ ἱστρόνται ἵνα διὰ τοῦ συμβολαίου καθιστῇ αὐτοὺς ἀλληλεγγύως ὑπευθύνους ἀπεινγύτι τῶν ὄρφανῶν.

τοῦ οίκου τῆς μισθώσεως τῶν παίδων τοῦ Νικίου (§ 9) ἐπειδή, μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός (1), ἔδει τῷ δρφανῷ (2) τὰ χρήματα ἀποδιδόναι, ὃ δὲ οὐκ εἶχεν διπόθεν ἀποδῷ, τόκοι δὲ πολλοῦ χρόνου συνεργουηκότες ἡσαν αὐτῷ (§ 28), ὅπως ἀποτίσῃ τὸ χρέος, ἀνελθὼν ἐν δλ. εἰς 6700 δρ. (§ § 29, 34). Ήτει νὰ πωλήσῃ, διπερ ἐκέκτητο χωρίσην, ὑπέγγυον δὲ πρὸς τοὺς παῖδας Νικίου. Τότε παρεμπέζει ὁ νῦν διώκων ἀδελφὸς Μενεκλέους, ὅστις εἴτε βουλόμενος αὐτῷ ἐπηρεάζειν, ὅτι τὸν λέγοντα υἱὸν ἐποιήσατο. ὡς οὗτος τεύλαχιστον ἴσχυρος εἴτε καὶ μᾶλλον διότι δητως ἐνόμιζεν ὅτι εἴχε νόμιμον τινὰ λόγον (3), ὅν κατ' ἀλήθειαν ἀγνοεῖμεν, ἀμφισβήτει αὐτῷ μέρους

"Οσον αφοράδε εἰ; τὸ παρὸν θέμα, ὁ Μενεκλῆς κατὰ τοῦτο φαίνεται μετασχὼν τῆς μισθώσεως, ὅτι τοῦ ὄρφαν. οίκου τῶν παίδων Νικίου οὗτος πλουσίου ίσως εἰς κινητὰ καὶ ακίνητα, ὑπὸ τοῦ "Ἄρχοντος δὲ μισθουμένου, οὗτος, ωσπερ καὶ ἄλλοι πολλῖται, περαστὰς ἐπίσης ὡς μισθωτῆς κατὰ τὴν μίσθωσιν, ἐμισθώσατο ποσόν τι ἀργυρίου. θοὺς πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ὄρφανῶν ἀποτίμημα, ὃν ἐκέκτητο ἀγρόν. Διὰ τοῦτο, ὡς ξλέπομεν. ληξάσης τῆς προθεσμίας τῆς μισθώσεως, οὔδεις μὲν ἄλλος παρεμπάίνει, μόνος δὲ ὁ ὄρφανος ἐμφανίζεται τὸ χρέος ἀπαιτῶν, καὶ πρὸς τοῦτον δεῖ τὰ χρήματα ἀποδιδάναι.

(1) Ήτει ή πωλησίς τοῦ γωρίου ἐγένετο: Ο Wyse (αὐτοθ. σ. 263 ὑπὸ τὴν § 35) δικοτίθεις ὅτι ἡ υἱοθεσία ἐγένετο ἐν ἕτος (καθ' ἡμᾶς 3) μετὰ τὴν λέσιν τοῦ γάμου, ὅτι δὲ ἡ μισθωσις μικρὸν πρὸ τοῦτου γενομένη, διῆρχεσε 17 δλαχτη, διπερ ἀπίθανον, εὑρίσκει: ὅτι ή πωλησίς ἐγένετο 7 τεύλαχιστον ἵτη πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μενεκλέους, ὅτι δὲ ἡρά, μετὰ τὴν ἀπότισιν τοῦ χρέους, μόνη πειρωσία ὑπελείφθη αὐτῷ τὸ περίσσευμα τοῦ τιμῆματος δρ. 300 καὶ οικίδιον οὐκ ἀξιον τριῶν μηδῶν.

(2) Εάν ο Νικίας πλείονας τοῦ ίδιος παῖδας κατέλιπε (§ 9) διατί ὁ Μενεκλῆς εἰς ἓν μόνον τῶν ὄρφανῶν (§§ 27, 28, 29, 34) ἀποτίνει τὸ γρέος; Ο Schömann (αὐτοθ. σ. 213) τρεῖς ἔξι ίσους πιθανὰς ὑποθέσεις ποιεῖται ἢ 1) Ο Νικίας, ἓν μόνον οἷον καὶ πλείονας θυγατέρας κατέλιπεν, ὃν οὖτος ἐνγλικος γενόμενος κατέστη κύριος ἢ 2) πλείονας υἱούς, ὃν ὁ πρῶτος ἐν ἡλικίᾳ καταστὰς ἐγένετο ἐπίτροπος τῶν λοιπῶν, ἢ 3) τελευτησάντων τῶν λοιπῶν παῖδων, δὲ πιζήσας ἀπαιτεῖ μόνος τὸ χρέος. Ο Wyse (αὐτοθ. σ. 258 ὑπὸ τὴν § 27, 8, 9) ἐκ τούτων δέχεται τὴν δευτέραν.

(3) Πρὸ πάσης εἰκασίας περὶ τοῦ λόγου διεκδικήσεως, ἀδιάφορον δὲ ὅντως νομίμου ή μή, ἐκίσης δὲ περὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ διεκδικοῦντος, σημειούσθω ἐνταῦθα σαφῶς: 1) ὅτι ὁ ἀδελφὸς ἀπαγορεύει τὴν πωλησίαν οὐχὶ τοῦ ὄλου γωρίου, ἀλλὰ μόνον μέρους τοῦ, ὅτι δὲ τὸ μέρος τοῦτο ἦν μόλις τὸ 1/8 τοῦ ὄλου, ὡς ἀποδείχνυται ἐξ τοῦ τιμήματος τοῦ πρὸς ἀπότισιν τοῦ χρέους πωληθέντος μείζονος ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους μέρους, ἀντὶ δρ. 7000 (§ 29), καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ὑπολειφθέντος, διπερ ὁ λέγων, μᾶλλον ὑπερβολῶν, ὡς εἰκός, λέγει ἀξιον πλεῖον ἢ δέκα μηδῶν (§ 35) ἢ 1000 δρ. ὅτι δὲ 2) τὸ 1/8 μέρος τοῦτο ἔλαβεν ἔκτοτε, κατ' ἀπόφασιν τῶν διαλλαχτῶν διαιτητῶν (§§ 31-33) ὁ διεκδικῶν ἀδελφός, ἀδιάφορον δὲ δωρεάν (§ 31), ὡς ὁ θετός οὐλός διατείνεται, ἢ διατεί διτως διεκδικεῖτο, καὶ ἔξαρσενθετ ἔχων (§ 35. πρῶτ. § 28: ὡς δὲ ἔχει δὲν διατεί διτως) ὡς Γάιον καὶ νεαρόμενος καὶ κατὰ τὸν χρόνον ήτι τῆς δίκης.

τινὸς τοῦ χωρίου (§ 28), ἵνα δὲ διακωλύσῃ τὴν πώλησιν αὐτοῦ ἀπηγόρευε (1) τοῖς ὀνουμένοις μὴ ὑπεῖσθαι. Ὁ Μενεκλῆς φοβούμενος μὴ διακωλυσμένης οὕτω τῆς πωλήσεως, ληγούσης δ' ἐν τῷ μεταξὺ τῆς προθεσμίας, τὸ χωρίον κατοκώχιμον γένηται καὶ ἀναγκασθῇ τῷ δροφανῷ ἀποστῆναι, ἵν' ἀπογύγη ταῦτα, ἀναγκάζεται ὑπελείπεσθαι μὲν οὖς ἡμφεσθήτησεν οὗτος μέρους, γὰρ πωλήσῃ δὲ μόνον τὸ ἄλλο ἀντὶ δρ. 7000 καὶ οὕτω γ' ἀποτίσῃ τὸ χρέος, ὑπολειφθεισῶν αὐτῷ μάλιστα καὶ 300 δρ. Τοῦ ἀμφισβητουμένου μέρους ἀποτελοῦντος, ὡς εἰργται, τὸ 1/8 περίπου τοῦ δλου χωρίου, ὑπολειφθέντος ἀπωλήτου, ἔγεκα τῆς ἀμφισβητήσεως (2) τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ Μενεκλῆς

(1) Τίνι τρόπῳ καὶ ἐπὶ ἀπειλῇ τίνων ζημιῶν ἡ ἀπαγόρευσις ἡ ἀπόδοσης αὗτη ἔγίνεται, οὗτος ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, οὗτος ἄλλοθέν ποθεν εἶναι γνωστόν. Ἐᾶς ὅμως κατωτέρω περὶ πωλήσεως ἀκινήτων ἐκτίθεμεν, οὐκ ἀπιθάνως ίσως δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι ἔγίνετο διὰ πινακίου ἢ λευκώματος, ἐκτιθεμένου παρὰ τῇ ἀριθμίᾳ ἐπὶ πωλήσεως ἀκινήτων Ἀρχῆ.

Οπως δέ, ποτε ἐκ τῶν συμφραζομένων ἀσφαλῆς ουνάγεται: 1) ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις ἢν πρὸς τοὺς ἀγοραστὰς καὶ οὐγὶ πρὸς τὸν πωλητὴν καὶ μόνον περὶ μέρους τοῦ χωρίου, ὅτι δὲ 2) ἔγένετο κατὰ τρόπου νόμιμον καὶ ἐπὶ ἀπειλῇ νομίμων ἐπιτεμίων ἀποτελεσμάτων, διότι ἄλλως δὲν ἔξηγεται διατί οὗτοι μὲν ἀπειχούντο ὑπεῖσθαι τὸ χωρίον, ὁ Μενεκλῆς δὲ ἡραγκάζετο ὑπολείπεσθαι οὖς ἡμφεσθήτησεν οὗτος.

(2) Περὶ τοῦ λόγου τῆς ἀμφισβητήσεως καὶ τῆς ίδιότητος τοῦ ἀμφισβητοῦντος πλείονες ἔξηγεται γνῶμαι.

Κατὰ τὸν Hitzig (Das griech. Pfandr. σ. 110 ἀρ. 1) ὁ τοῦ Μενεκλέους ἀδελφός ἔνεργει ὡς δικτύροπος τῶν παιδῶν Νεκίου, κατὰ δὲ τὸν Beauchet (αὐτόθ. τόμ. Γ' σ. 254 καὶ σημ. 3) ὡς συνεπίτροπος ίσως αὐτῶν, πρὸς ἀπόδειξιν δὲ παρατίθεμεν οὗτος τὰ ἐν § 28: ἵνα κατοκώχιμον γένηται καὶ ἀναγκασθῇ τῷ δροφανῷ ἀποστῆναι, ἀποραίνεται ὅτι ταῦτα prouvent que l' opposition est bien fondée sur l' hypothèque du mineur, car l' adversaire suppose que si Ménéclès ne peut pas payer, le gage deviendra la propriété dn mineur.

Οὐδετέρα τῶν ὑποθέσεων τούτων εἶναι πιθανή 1) διότι διὰ τοῦ ἵνα κατοκώχιμον κτλ. ὁ ῥῆτωρ ἀπλῶς θέλει νὰ παραστήσῃ πρὸς τίνα σκοπὸν ὁ διώκων οὗτος ἐνήργει. ἀναπτύσσονταν δὲ τοῦτον, λέγει ὅτι ἐπειδὴ οὗτος ἔγίνωσκεν ὅτι ἡ μὲν προθεσμία τοῦ χρέους μετ' οὐ πολὺ ἔληγε, χρήματα δ' ἄλλα πρὸς ἀπότισιν τοῦ χρέους δὲν ὑπῆρχον, ἐπίτηδες διεκώλυε τὴν πωλησιν τοῦ χωρίου, ἵνα ὁ Μενεκλῆς, φοβούμενος μὴ τὸ χωρίον κατοκώχιμον γένηται κτλ., ἀναγκασθῇ νὰ ἔνδωσῃ εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἀδελφοῦ. Τοῦτο δ' ἔτι σαφιστέρον καθίστησι τὸ λαβόμενος καιροῦ (§ 29) τουτέστι δραττόμενος τῆς στενοχωρίας ταύτης τοῦ Μενεκλέους κτλ. 2) διότι, ἂν ὁ ἀδελφός ἐνήργει ὡς ἐπιτρόπος ἡ συνεπίτροπος (σημειωτέον δ' ὅτι τῷ νομικῷ ὅρῳ συνεπίτροποι - cotuteurs γρῆται ὁ Δημοσθ. ἐν τῷ κ. 'Αφόδ. Α §§ 14, 16, 49, 50, 57 κλ. πρὸς δηλωσιν τῶν

γορίζων ἔχυτὸν ἀδικούμενον, ἐγείρει κατ' αὐτοῦ τὴν δ. ἀπορρήσεως.

Ιερὶ τῆς δίκης ταύτης οὐδὲν παρεδόθη ἡμῖν, οὐδὲ κανώσαμεν ἔλιτρα οὔτε πῶς ἐμεθοδεύετο, οὔτε εἰς τί κυρίως ἀπεσκόπει. Εἶναι μάλιστα ζήτημα καὶ ἄν δυτῶς ὑπῆρξε δίκη καλουμένη δ. ἀπορρήσεως. Ὁ Schömann (αὐτόθ. σ. 214) ἔρμηγεύων τὰ τοῦ κειμένου (§ 29): *τούτῳ λαγχάνει δίκη τῆς ἀπορρήσεως ἀποφαίνεται: Fuit haec haud dubie δίκη βλάβης, actio de damno; quod propter il-*

πό τοῦ πατρός αὐτοῦ διοικούμενων ἐπιτρόπων) δὲν οὐτε πάλησιν μέρους μόνον τοῦ χωρίου, σύλλογον αὐτοῦ. Τίπειτα οὐδὲ οὐδὲ μητροσβήται τοῦ μέρους τούτου, ὅπερ παρατηλικός ἐμφαίνει ὅτι εἴγεν ίδιας ἐπ' αὐτοῦ ἀξιώσεις 3) τελος διότι, ὡς ἡδη ἔδειγθη ἀνωτέρω ἡ ἀμφισσητῶν ἐλαβεν ἔκτοτε καὶ ἡδη κατὰ τὴν δίκην ἐξακολουθεῖ νεμόμενος καὶ κατέγων ὡς ἦδιον, ὅπερ ἡμφεσθήσει μέρος τοῦ γωρίου.

Κατέκτον Dreste (αὐτόθ. σ. 35) ὁ ἀδελφός διακινλύει τὴν πώλησιν «évidemment parceque l' immeuble est indivis entre son frère et lui... Il est probable que Ménéclès et son frère avaient laissé dans l' indivision la succession de leur père, que Ménéclès en avait gardé l' administration et se prétendait de ce chef créancier de son frère. Οὐδὲ ἡ ὑπόθ. θεσις αὐτῇ πείνει ἡμᾶς, τὸ μὲν διότι δέν στηοῖται ἡ, ἐπὶ οὐκοθέσεων αὖθις, καὶ δὴ πλειόνων, περὶ πραγμάτων ὅλως ἀγνώστων οἷον 1) ὅτι τὸ χωρίον ἡν πατρῶν 2) ὅτι ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἐμεινεν ἀδειανίμητον 3). ὅτι δύο μόνον ἥσαν οἱ κληρονόμοι 4). ὅτι ἡ Μενεκλῆς διαχωρίσας τὰ πατρῶα, τούτῳ τῷ λόγῳ ἐνόμικεν ἔσυχτὸν πιστωτὴν (;) τοῦ ἀδελφοῦ, τὸ δὲ διέτει οὐδὲ οὗτος ἐξηγείται διατ! ὁ ἐνιστάμενος ἀδελφὸς ἀμφισσητεῖ τὸ 1/8 καὶ οὐγὶ τὸ 1/2 ἡ ἡλικού μέρος τοῦ γωρίου.

Τετάρτην γνώμην ἀποφαίνεται ὁ Wyse (αὐτόθ. σ. 259) ὅτι ὁ Μενεκλῆς ἡν ὄφειλέτης τινας γερμάνων πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, παρατίθεται δὲ παραπλήσιον παράδειγμα διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ Νικοστράτου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ Δημοσθ. πρ. Νικόστρατ. § 10... Μέγεντει δηι τὸ χωρίον τὸ ἐν γειτόνων μοι τοῦτο οὐδεὶς ἐθέλοι οὐτε πρίασθαι οὐτε τίθεσθαι ὁ γάρ ἀδελφὸς ὁ Ἀρεθούσιος... οὐδένα δέρη οὕτις ὠρεῖσθαι οὐτε τίθεσθαι ὡς ἐνοργειλομένου αὐτῷ ἀργυρίου. Σημειώτεον δ' οὕτως δια ταῦθι, ὡς ἡ μετοχή. ἐνοργειλομένου δεύκινοις, ὁ Ἀρεθούσιος κωλύει ὡς δανειστῆς ὑπὲρ χρέους ἐξταχλισμένου δι' οὐκοθήχης (πρβλ. Dreste, Plaid. civ. de Dēmosthène τόμ. 2 σ. 192 καὶ 201) ἐν ᾧ ἐν τῷ περὶ οὗ ἡμῖν δ. λόγος χωρίῳ οὐδὲν δημοσίνει ὅτι δια τοῦ Μενεκλέους ἀδελφὸς ἀπαγορεύει ὑπὸ τὴν ιδιότητα δινυποθήκου δινειστοῦ ἡ ἐπιτρόπου τοῦ ὄρφανοῦ.

Πέμπτην τέλος γνώμην ἐξήνεγκεν ὁ Caillemer (Contr. de vente ἐν Rév. de Législ. Ιτ. 1870 σ. 657) ὅτι δ. ἀδελφὸς διεξεδίκει τινας δικαιώματα συγχωριστήτως.

Ἐκ πασῶν τῶν γνωμῶν τούτων μόνον τὴν τοῦ Caillemer νόμικομεν πιθανήν, διε μάλλον σύμμαχον οὖσαν πρὸς τὰ ἔρματα τοῦ ἥμιτορος, διε δ. ἀδελφὸς ἡμφεσθήται μέρους τινὸς τοῦ χωρίου, ἐξ ὃν ἐμφαίνεται ὅτι ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου ἡδιού πραγματικὸν τι δικαιώματα διέχει. Ε.Γ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΛΙΤΗΣ ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΟΣ Ο ΠΕΙΡΑΙΟΣ

iam fratri intercessionem accepisset. Οὐ λίκη διάφορον γνώμην ἔχων φάίνεται ὁ Darestē (αὐτόθ. σ. 28) διότι δὲν ἀποφαίνεται μὲν κατηγορικῶς ὅτι ἡ ἐγερθεῖσα ἀγωγὴ τὸν οὐ δ. βλάβης, ἀλλ' δικιασμῶν καὶ οὗτος μεταφράζει: Puis il intenta contre son frère une action pour opposition faite sans droit, εἰς οὐ ἐπετακόν ὅτι δὲν δέχεται ὅτι ἡ ἀγωγή, τὸν δὲ Μενεκλῆς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἤγειρεν, ἢν τις ἵσιν υμίος δίκη τῆς ἀττ. δικαιομάτις, διομαζομένη δ. ἀπορρίσεως. Ταῦτα δὲ τῷ Darestē φάίνεται δοξάζων καὶ ὁ Wyse (αὐτόθ. σ. 260), διότι καὶ οὗτος ἀντὶ πάσης ἐρμηνείας, διμοίως μὲν μεταφράζει τὰ τοῦ χωρίου: against his brother he brought an action for interdicting the sale, εὑθὺς δὲ εἰτα ἐπάγει: It is vain to ask what form this action took.

Μόνος δὲ Beauchet (αὐτόθ. τόμ. Γ' σ. 335 ἐπ.), ἀλλὰ δισταχτικῶς καὶ διὰ βραχυτάτων, διάφορον ἀποφαίνεται: γνώμην, γωρίς θμῶς καὶ νὰ δικαιολογῇ αὐτήν—ἴσως διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ ζῆτημα τοῦτο προσήκει εἰδικότερον τῇ δικαιομάτικῃ τῷ: Λαθργκάλῳ—διότι λέγει: Le plaidoyer précité d' Isée pourrait laisser croire que, pour triompher de l' opposition, le vendeur devrait intenter une action spéciale, la δίκη τις ἀπορρίσεως. Mais on admet plus généralement qu'il doit agir au moyen de la δίκη βλάβης, le préjudice causé ayant ici pour cause l'ἀπόρρησις οὐ opposition.

Ὦς δρᾶς ἔκαστος ἡ σύναρθρος γενεῖ: τῆς ἀπορρίσεως ἐκλαμβάνεται ως δηλοῦσα τὸ αἰτιον ἀπλῶς τῇ δικαιορᾶς (propter fratri intercessionem), ἀφίεται δὲ νὰ γοηθῇ ἡ εἰκασθῆ ἔξωθεν τίς ἡ δίκη, τὸν δὲ Μενεκλῆς τῷ ἀδελφῷ ἐλαχεν, ἐπειδὴ ἀπηγόρευε τοῖς ὀνουμένοις μὴ ωνεῖσθαι. Ἐπειδὴ δὲ ἔκριθη ὅτι τὸ διὰ τῆς ἀγωγῆς ἀμέσως ἐπιδιωκτέον τὴν ἀποζημίωσις διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀδίκου ἀπαγορεύσεως ζημίαν, ἡ δὲ δ. βλάβης, εὑρεῖται ἐν τῷ ἀττ. δικαιίῳ τὴν ἐφαρμογὴν ἔχεισα (1), ἐνομίσθη τῇ περιστάσει ταύτη ὀρμέζουσα, ἐντεῦθεν συγήγαγον ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους ἐγερθεῖσα δίκη τὴν δ. βλάβης.

Εἶναι αφόδρα πιθανὸν ὅτι ἄν, ἀνθ' ὃν γάνη κεῖται: τούτῳ δὲ λαγχάρει δίκην τῆς ἀπορρίσεως, ἔχειτο: τ. δ. λ. τὴν δίκην ἀπορρίσεως:

(1) "Ορ. Beauchet, αὐτόθ. τόμ. Δ' σ. 386 ιτ."

ἢ καὶ ἀπλούστερον ἔτι, χνευ τοῦ ἄρθρου, τ. δ. i. δίκην ἀποδοήσεως, οὐδεμίᾳ τοις θιστοῖς θὰ ἐγείρετο ἀμφιστῆτης περὶ τῆς ὑπαρξίας τῆς δ. ἀποδοήσεως, ουδὲ θὰ ἐπενητείτο γε, λύτρις τῆς ἀπορίας ἐν τῇ δ. βιάζης. Ἀλλ᾽ ἀράγε καὶ τοιαύτη οὐτανὴ γραφή, οἴα παρεῖδεται ἡμῖν, δὲν εἰναι δυνατὸν νὰ ἐρμηνευθῇ ἀλλως; Τοῦτο θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω ἐν τοῖς εἰς τὸν λόγον τοῦτον Λιοριθμωτικοῖς ὑπὸ τὴν § 29.

Καθ' ἡμᾶς τὸ προέχον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ζήτημα εἰναι τὸ τῆς προστασίας τοῦ δικαιώματος τῆς κυριότητος, ηδὲ δὲ ἀπόρρησις οὐδὲν ἄλλο τῇ στράτῳ διεῖ οὐδὲ ἀμφιστῆτῶν προσένταλεν αὐτό, ἀπαγορεύων τοῖς ὀικουμένοις μὴ ὀνεῖθαι τὸ ὑπὸ αὐτοῦ ἀμφιστῆτούμενον μέρος. Κατ' ἀκολουθίαν ηδὲ ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους ἐγερθεῖσα ἀγωγὴ εἰς τοῦτο ἔδει νέαν αποσκοπηθεῖσα, εἰς τὴν ἄρτιν δῆλον διεῖ τεντέλης ἀπορρήσεως κωλύματος, καταδικαζόμενου ἀμπαὶ τοῦ ἐναγοριμένου εἰς ἀποζημίωσιν πρὸς ἀγόρθωσιν τῆς ὑπὸ αὐτοῦ παρανόμως ἀπενεγθείσης ζημίας.

Διατί δὲ διμως ὁ τοῦ Μενεκλέους ἀδελφὸς οὗτος ἀνήργητεν εἴηται ὡς ἔγνω προσφερόμενον πρὸς πώλησιν τὸ χωρίον τῆς εὑρέσεως ἔτι τοῦ ἀγοράστοις; Καθ' ἡμᾶς προσδήλως διεῖ έν τῷ ἀρχιτεχνίᾳ, λέγει λόγον (§ 28), ἵνα δῆλον διεῖ ἐπιτύχη ἐκδικαστικῶς, τὸν γάντιον λέγομεν, τὴν ἀναγνώρισιν τῆς διξιώσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μενεκλέους, ἐπειγομένου μὲν νὰ πωλήσῃ τὸ χωρίον, δπως ἀποτίσῃ ἐμπροθέσμως τὸ χρέος. ἀδυνατοῦντος δὲ νὰ προΐη νομίμως εἰς τὴν πώλησιν, ἐλεῖθεις ἀγοράστοι. ἐνεκκα τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ ἀδελφοῦ (1). Ἄλλα ταῦτα δέονται ἐπεξηγήσεώς τινος.

Κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου (2) περὶ τῆς ἀθήνης γομοθε-

(1) Κατὰ τὸν Beauchet (αὐτόθ. τόμ. Γ' σ. 385 σημ. 4 μετὰ παραπομπῆς εἰς σ. 254 ἐπ.) ὁ τοῦ Μενεκλέους ἀδελφὸς ἐνεργῶν τοὺς παρεπίδροπος τοῦ ὄφανος, ἀκαγορεύει ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς ἀγοράστας τὴν ἀγοράν τοῦ κτήματος. «δινέται, λέγει, πιθανῶς τοῦτοι βλέποντες τοὺς ἐπ' αὐτοῦ δροὺς, ἐμφαίνονται τὸ δικαίωμα τοῦ δικαιείστοις, οὐ τοῦ ἀγοράστων τοῦτο, ἐξήγεται τὴν συγκαταθίεσιν αὐτοῦ». Ἀποδειγμάτως διεῖ οὗτος ἐνήργεις ἀπλῶς ὑπὲρ ἕστιον, διεῖ δὲ ἡμεροσήμεται οὐ τοῦ δῆλου, ἀλλὰ τοῦ 1/8 μόνην μέρους τοῦ ἀγροῦ, διεῖ καὶ ἔλατον, ἐπετα τοῦ δῆλου; ηδὲ δι λόγους τῆς τοῦ εὐθείας ἀπαγορεύσεως.

(2) Πηρὸς Ἰω. Στοβ. Περὶ νόμων καὶ ἱθῶν ΜΔ' 22: Οἱ μὲν οὖν ὑπὸ κήρυκος, καὶ εἰδύσιοι πωλεῖν, καὶ προκηρύντειν ἐκ πλειόνων ἡμερῶν, οἵ δὲ παράσχοντες, καθάπερ καὶ Πιττακός, καὶ βασιλεῦσι καὶ πρωτάνει. Ἐγιοι δὲ προγράφειν παρά τῇ

τίχες ἐπὶ πωλήσεως ἀκινήτων διδασκόμενα, πᾶσα ἀγοραπωλησία ἔσει-
ν' ἀναγγέλληται δημοσίᾳ οὐαὶ προγράμματος (προγράφειν) ἐκτιθεμέ-
νοι ἐπὶ σχνίδος τῇ πινακίδῃ, παρὰ τῇ ἀρμοδίᾳ ἀρχῇ, πρὸ δημερῶν
μὴ ἔλαττον τῇ ἑξήκοντα, δηλοῦντος δὲ προστηκόντως τὸ πωλούμενον
κτῆμα, προσέτι δὲ τὰ ὄνόματα τοῦ τε πωλητοῦ καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ,
τούτου ὄφελοντος γὰρ παρακατατιθῆ (ιυθέναι) ἐκαποστὴν τοῦ τιμί-
ματος, δηλὼς διαυφισθητῆσαι τε ἐξῆ καὶ διαμαρτύρουσθαι τῷ βου-
λομένῳ. : 1)

Κατὰ τὰῦτα χρᾷ Μεγεχλῆς. Ἰγα διυγηθῇ νὰ πιωλήσῃ τὸ χωρίον,
πέφειλε πέρωτιστα μὲν νὰ εὕρῃ τὸν ἀγοραστὴν καὶ νὰ συμφωνήσῃ μετ'
χύτοῦ περὶ τοῦ τίμηματος. ἔπειτα νὰ προσῆγῃ εἰς τὴν τέλεσιν τῶν
νομίμων δικτυπώσεων περὶ προγραφῆς τῆς πιὼλήσεως παρὰ τῇ ἀρχῇ,
μετὰ δὲ τχύτα γ' ἔναμένη ἐπὶ 60 ἡμέρας τουλάχιστον, ἀπὸ τῆς ἐκ-
λίσεως τοῦ προγράμματος. Ἰγα διυγηθῇ νὰ εἰσπράξῃ τὸ τίμημα καὶ
διέσεως τοῦ ἀποτίση τὸ χρέος, εἰ μηδείς. ως εἰκός, ἐν τῷ μεταξὺ
ιμψευδήτε: ή διεμαρτύρετο κατὰ τῆς πιὼλήσεως.

(1) τοῦ Μενεκλέους ἀδελφὸς βεβαῖως μὲν ταῦτα σὺν ἀγνοῶν· εἰδόμεν δὲ καὶ τὴν φύσιν οὗτος αρρένων ἐπείγετο ἵνα πωλήσῃ τὸ χωρί-

ἀρχῇ πρὸ ἡμερῶν μὴ ἔλαττον ἢ ἐξήκοντα, καθάπερ Ἀθηνῆς, καὶ τὸν πριάμενον
ἐκατοστὴν τιθέναι τῆς αἱρῆσ, δικὼς διαμφισθῆται τε ὅση καὶ διαμαρτύρασθαι τῷ
βουλουμένῳ Πρόλ. Ηαροιμιογ. Ἐλλ. Α' σ. 405.—Ἡτούγ. λ. δὲ Ιευκώμασι.

(1) Ήστις ὁ νόμος οὗτος εἰσῆγεθη δέν εἶναι γνωστόν, ὅμως οὐδένα λογον ἔχουσεν περὶ τῆς ισηγός; αὐτοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἰσαίου. ξέλλως τε περὶ οὐδὲν πολὺ ἀφεστῶτας τῶν τοῦ Θεοφράστου (372—287 π. Χ).

Δὲν νομίζουμεν δὲ περιττὸν νὰ προσθῶμεν ὅτι νῦνοι καλύπτοντες τὰς εἰκονικὰς ἀγοράς πεποληγέσθαις ἀχινῆτων θεγγον πολλαχοῦ τῶν ἐλλ. χωρῶν, οὓς μαρτυρεῖ αὐθὶς δ Θεοῖς πραστο; (αὐτόθ. κατωτέρῳ) λέγων: Ἔπει δὲ καὶ προστασίαι (διόρθ. προστασίᾳ) τινὲς ὄνοῦνται καὶ πωλοῦσιν, ἀπαλλοτριοῦν ἐθέλοντες, δρυθῶς ἔχει καὶ πρός ταῦτα γομοθετεῖν, δπερ καὶ ποιοῦσιν, ἀμα ταῦτά τε βουλόμενοι καλύπτειν καὶ τοὺς [πρᾶσιν] ἐμφανῆ ποιεῖν. Διὰ τὰς ὑφ' ἡμῖν ἐπιφέρομένας διορθωσεις πρᾶλ. ἔχει. Ιω. Σταθ. ἐπειδή Gaisford τόι. B' σ. 202.

ον, ἀντὶ ν' ἀναμεινὴ τὴν προγραφὴν τῆς πωλήσεως καὶ τότε ν' ἀμφισσόητησῃ χύτῃν, τούναντίεν, οὐα βιάσηται τὸν Μενεκλέα, διακωλύει δὲ τὴν πώλησιν. ἐκφοβῶν τοὺς ἀγοραστὰς καὶ ἀπαγορεύων αὐτοῖς μὴ ὑνείσθαι· οὕτω δὲ ποιήσας μετέβαλεν ἡμα καὶ θέσιν διάδικου, ἀπὸ ἐνάγοντος καταστὰς ἐναγόμενος (1);

II ἀπαγόρευσις. ὃς εἰκός, ξέσχεν ἀμέσως τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα· διότι τίς θ' ἀπετόλμα νὰ ἐμφανισθῇ ὃς ἀγοραστὴς ἀγροῦ ἀξίας ἐν δλιώδρ. 8000 τριλάχιστον, βεβαρημένου δι' ὑποθήκης (2) πρὸς δραχανά, ἀμφισθητουμένου δὲ μεταξὺ ἀδελφῶν, αὐτὸς ὧν κατὰ τὸν νόμον ὑπόχρεως νὰ προκαταβάλῃ μὲν ἐκατοστὴν ταῦτιμάτος ἥτοι δρ. 80, διπλας διαμφισθητῆσαι τε ἔξῃ καὶ διαμαρτύρασθαι τῷ βουλομένῳ, εἰτα δέ, εἴ τις δυτιδικῶν κατ' αὐτῷ ἐνεφανίζετο. ν' ἀναμεινὴ τὴν ἐκβασιν τῆς δίκης ἀγωνίζομενος γένηται· η μὴ κύριος τοῦ ἀγοραζομένου ἀγροῦ (3);

(1) Οὗτος εἰνε ὁ λόγος δι' ὃν οὔτε ἀπαγορεύει τῷ πωλητῇ τὴν πώλησιν δι' ἀποθέσεως, οὔτε διαμαρτύρεται κατ' αὐτοῦ.

(2) Κατὰ τὸν Beauchet καὶ τοὺς παρ' αὐτῷ συγγραφεῖς (αὐτόθ, τόμ. Γ' σ. 254 ἐπ.) ὁ ὄφειλέτης ἐνυποθήκου κτήματος δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τοῦτο ἔχειρως ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ δανειστοῦ. Ἐπικαλεῖται δ' οὗτος πρὸς ἀπόδειξιν τὸ τε παρὸν παράδειγμα τοῦ Μενεκλέους ἀδελφοῦ καὶ τὸ ἀνωτέρω παρατεθὲν (σελ. 61 σημ. 3 τοῦ Ἀρεθουσίου ἐκ τοῦ Δημοσθ. πρ. Νικόστρ. § 10. 'Αλλ' ὡς εἶδομεν, κατ' ἀμφότερα ταῦτα η ἀπαγόρευσις γίνεται οὐχὶ πρὸς τοὺς πωλητάς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀγοραστάς. Διδάσκει δ' ἐπίσης ὅτι η ὑποθήκη ἐν τῷ ἀττ. δικαίῳ πιθανῶς προῆλθεν ἐκ τῆς τράσεως ἐπὶ λίστες. οὐδὲ δ' ἂρα διὰ τοῦτο τοῦ ἐνυποθήκου κτήματος περιεχομένου εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δανειστοῦ, οὐ ὄφειλέτης δὲν ἔδύνατο νὰ ἀπαλλοτριώσῃ τοῦτο, ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ δανειστοῦ.

Τούναντίον κατὰ τὸν Guiraud (*La propriété foncière en Grèce* σ. 287) οὐ τὴν γυώμην ὁ Beauchet ἀποκρίνεται, ὁ ὄφειλέτης δύναται μὲν νὰ πωλήσῃ τὸ ἐνυποθήκου κτήμα, ἀλλ' οὐ ποτὲ διαμαρτύρηται οὐδὲν τοῦτον ἔξακολουθεῖ νὰ βαρύνῃ αὐτό.

'Ημεῖς μᾶλλον τῷ Guiraud πειθόμεθα· διότι ἂλλως εἰς τὸ θέμα ἔχρησίμουσον οἱ δροι καὶ αὐτὸς ὁ θεσμός τῆς ὑποθήκης ἀν τοῦ ὄφειλέτου λάθρᾳ, ἀνευ προγραφῆς, ἐκποιήσαντος τὸ ἀκίνητον, ὁ ἐνυποθήκος δανειστὴς ἰστερεῖτο τοῦ ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματος ἐπιδιωξίας (droit de suite): "Οπως δή ποτε νομίζομεν ὅτι δὲν πότε τοῦ Θεοφράστου ἀναφερόμενος νόμος περὶ τοῦ προγράφειν τὰς ἀγοραπωλησίας τῶν ἀκινήτων, ἡσφάλιζεν ἴκανῶς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἐπὶ ὑποθήκη δανειστῶν, δυναμένων νὰ προσέλλωνται ταύτας ἐμπροθέσμως. Εἰ δὲ πάλιν η πωλησίας ἐγένετο λάθρᾳ, τότε βεβαίως ἦν ἄκυρος, τοῦ δανειστοῦ δικαιουμένου νὰ προσβάλῃ ταύτην ἐν παντὶ χρόνῳ.

(3) Ἐγνοεῖται δ' ὅμως ὅτι, ἀμφισθητεσιας η διαμαρτυρίας γενομένης, οὐδος ἔδύνατο ν' ἀπόσχῃ τῆς ἀγορᾶς, τότε δ' η προγραφὴ τῆς πωλήσεως μέρον ἀντείπετο ἐλλείψει ὠρισμένου ἀγοραστοῦ. 'Η ἀκατοτετέ, τῆς τιμῆς τοῦ ἐγένετο;

Ἐν πάντιν τούτων συγάγομεν ὅτι ἡ ἀγιογένης ἡν ὁ Μεγαλής κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἥγειρεν ἢν ἴδιώνυμος δίκη τοῦ ἀττ. δικαιίου, διπορρήσεως καλουμένη, ἵδιας δὲ ὄρμοδεσσας κατὰ τῶν διακωλυόντων δι' ἀπαγορεύσεως τὰς ἀγοραπωλησίας ἀκινήτων. Τῷ οντι ἀφ' οὗ διὰ τῶν διειλημμένων γομίμων περὶ προγραφῆς διατυπώσεων ἔξτησφαλίζοντο, πέρα τοῦ ὅροντος μάλιστα, τὰ συμφέροντα τῶν τρίτων οἰον τῶν ἐνυποθήκων διαγειτῶν, τῶν συγκληρονόμων κλ.) διναμένων ἵνα ἔντος τῆς χρόνι αὐτῶν ὥρισμένης διμήνου τούλαχιστον προθεσμίας διεκδικήσωσιν ἀμφισβητοῦντες ἡ δικαιαρτυρόμενοι τὰ ἐπὶ τοῦ κτήματος ἡ τοῦ τιμήματος δικαιωμάτων αὐτῶν, οὐδεὶς πλέον ἕργος ἑπτηρούεν ἵνα δι' ἐξωδίκων διαφημίσεων, ψευδῶν Ἰσως καὶ συκοφαντικῶν κατὰ τὸ πλεῖστον, διακωλύοντας ἔτι μᾶλλον αἱ ἀγοραπωλησίαι τῶν ἀκινήτων.

Ἐντεθεν ἐπίσης συγάγομεν ὅτι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἡ διπορρήσεως εἰσῆχθη, ἐπίτηδες δις τί δυτίοροπον, τοῦτο μὲν πρὸς μετριασμὸν τῶν ἐκ τοῦ νόμου περὶ τοῦ προγράφειν τὰς ἀγοραπωλησίας ἀκινήτων λίγην ἥδη ἐπαγχθῶν κωλυμάτων (1), τοῦτο δὲ πρὸς περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν πωλητῶν κατὰ τῶν προώρων καὶ ἐξωδίκως διακωλυόντων τὰς ἀγοραπωλησίας τῶν ἀκινήτων.

(1) Πιστόγατι αἱ διατυπώσεις αὗται διεκώλυσον μέγιστον τὰς ἐπὶ τῶν ἀκινήτων συναλλαγάς, δινόμενα δὲ εἰσαντὶς ὅτι καὶ ἀντίδιαινον δίλιος πόλις τὴν ἐν τῷ ἀττ. δικαιίῳ κατὰ κανόνα κρατοῦσαν ἐλευθερίαν ἐν ταῖς συμβάσεσιν. 'Ἄλλον' ὡς φαίνεται, τοῦτο μὲν ἡ συνήθεια ἐν παντὶ γρόνῳ ὑπερ τῆς ἀκινήτου κτήσεως ἴδιατέρα μέριμνα τοῦ νομοθέτου, μετὰν ἡτοι οὖτα κατὰ τοὺς γρόνους ἐκείνους, τοῦτο δὲ αἱ περὶ τὰς μεταθέσεις τῆς κυριότητας καταγράψεις, λιαν συγκρίθεις Ἰσως τότε καταστάσεις. ἐπὶ διάδη τῶν τοτέων, καὶ αὐτοῦ Ἰσως τοῦ ὄημοσίου, ὑπηγόρευσαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ περὶ σύντητον ἐ λόγοι; νόμου, ἀκριβῶς, πρὸς περιστολὴν εἰπεῖν.